

Lucie Satinská: Dunaj: cesta, pamät', mesto a smrť

Oponentský posudek rigorózní práce předložené na ÚČLLV FF UK

Předložená rigorózní práce – budiž hned na úvod konstatováno – zcela splňuje standardy rigorózních prací předkládaných na ÚČLLV, a to jak spektrem zohledněné primární i sekundární literatury, rozsahem textu, ale také vykladačským výkonem a přínosem, který tato práce pro literární vědu má. Jde o práci originální, zralou, přínosnou a v neposlední řadě i čtivou.

Autorka v práci zohledňuje stovky textů, v nichž se objevuje Dunaj v rovině motivu, toposu, ale i „protagonisty“. Má sice k dispozici jistý „vzor“ i vodítko, *Dunaj* Claudia Magrise, ale na rozdíl od něho nevidí smysl práce v exponování vlastní subjektivity vnímání, ale v respektu a snad až – v dobrém slova smyslu sběratelské posedlosti – ke všem literárním textům, v nichž Dunaj nachází. Proto práce při čtení klade základní otázku: Nebudu jako čtenář zahlcen dalšími a dalšími výčty? Nebude výkladová kostra, členící látku pouze do tří velkých kapitol, příliš mechanickým držákem na nahodile přiřazované texty? Tyto výchozí obavy nicméně text už od prvních stran vyvrací. Je to dáno autorčinou odbornou zralostí, evidentně letitým zájmem o téma, ale také esejistickou dikcí, jež je v rámci celé práce využita. Právě esejistický diskurs umožňuje autorce přirozeně a produktivně přecházet od partie popisné, heuristicky založené, k partii interpretační i k vyšším komparativním syntézám. Celá práce je nesena touto synekdochickou strukturou, přecházející mezi částí a celkem. Proto také nabízená zobecnění působí přiměřeně a nejsou výsledkem paušalizací, ale spíše meditativních spočinutí.

Ve výsledku není práce díky výše zmíněnému tvůrčímu přístupu ani kompozičně nudným a očekávatelným celkem, daným dunajskou geografii či jiným objektivizujícím prvky uspořádanosti. I zde oceňuji dynamičnost, s níž je výchozí antropologicko-kulturní kategorizace jednotlivých dílčích kapitol domyšlena do složitě dynamizované sítě, založené na prolínání jak Dunaje textového (verbálního i vizuálního), tak i Dunaje v rámci aktuálního světa. V tomto ohledu jsou dostatečně metaforické i rámcové kapitoly: úvod, kapitola o Dunaji jako cestě a závěr, vracející téma cesty skrze motiv bójek na Dunaji.

Materiál obrazů Dunaje v literatuře neznám zdaleka tak dobře jako autorka, takže nejsem schopen posoudit, zda nějaký obraz Dunaje nebyl v textu opominut. Z hlediska toho, co lze vnímat, jako obraz podstatný, tomu tak není. Práci, jak již bylo výše naznačeno, nechybí ani dostatečné množství interpretačních komparací, které odpovídají na otázku, co z nashromážděného a popsaného materiálu vyplývá. V tomto ohledu mám jedinou drobnou

odbornou připomínku: Předložená rigorózní práce (a má v tom tradici i ve většině předcházející odborné literatury k tématu) se nevěnuje šířeji a podrobněji – obecně ani konkrétně – otázce vztahu mezi „Dunajem“ jakožto označením stavu jevů a věcí ve sféře aktuálního světa a mezi „Dunajem“ a dalšími souvisejícími výrazy/motivy/topoi atp. ze sféry jednotlivých literárních děl. Zde se předpokládá danost a bezproblémovost, tedy jednoznačná a bezproblémová reference, garantovaná předpokládanou analogií. Může tomu – a zcela jistě to platí pro valnou většinu děl – tak být, ale zároveň může jít i o vztah mnohem bohatší a vydatnější; proto je mi líto, že tématu re-prezentace/reference Dunaje nebyla věnována ucelenější pozornost.

Práce je velice pečlivě zpracována jazykově, stylisticky, ale i typograficky; ocenit je na místě i obrazovou přílohu. Stejně tak je třeba ještě jednou ocenit komplexitu zpracování; při četbě této analýzy obrazu Dunaje si člověk uvědomuje, jak žádoucí by bylo mít takovéto práce také o Vltavě či Labi.

Z důvodu výše uvedených **doporučuji přijetí a obhájení této rigorózní práce a navrhuji, aby byl Lucii Satínské na základě této práce udělen titul PhDr.**

V Praze dne 24. 10. 2011

Prof. PhDr. Petr Bílek, CSc.